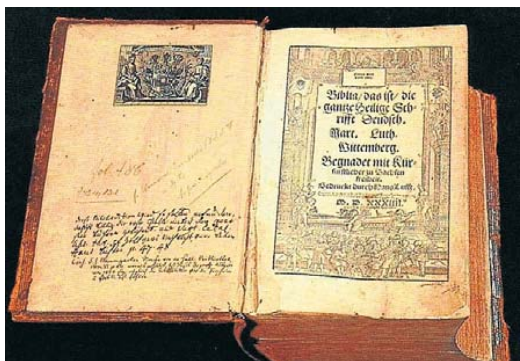

Opinió

L'aposta discreta

Tres lliçons polítiques de Stefan Zweig

Una imatge de la Bíblia traduïda per Martí Luter, inici del protestantisme.

WIKIPEDIA

Si Europa fos una llibreria, en una de les seves lleixes més preeminentes hi tindria, sens dubte, l'obra de Stefan Zweig. Vienès criat i educat en una Àustria envejablement culta, va viure la fi de l'Imperi Austro-hongarès i va veure com el seu ideal d'una Europa agermanada i pacífica se n'anava en orris amb l'ascens del nazisme. La vida de Zweig va ser una barreja de fe en la culturització de l'home i de xoc frontal amb la pitjor versió d'aquest. Tot i això, o per això, va escriure una obra extensa i variada, de les més destacades del segle XX.

A partir del 3 de febrer podrem llegir per primer cop en català una de les seves biografies més conegudes, *Castellio contra Calvi. Consciència contra violència*, que publica La Segona Perifèria amb traducció de Marc Jiménez Buzzi. Amb la lucidesa històrica que el caracteritza, Zweig contraposa aquests dos reformadors del cristianisme, però en realitat no només vol explicar la seva història, sinó que també vol que tots reflexionem sobre un fet recurrent en la humanitat: el xoc entre autoritat i llibertat. Entre poder i consciència. Tant se val com anomenem els dos pols que mouen la història i que, com diu l'autor, suposen "una batalla que s'haurà de tornar a lliurar sempre de nou sota altres noms i sota altres formes". Com que el tema no caduca, d'aquest magnífic llibre que per fi podem llegir en la nostra llengua en podem treure moltes reflexions polítiques. En destaco tres:

1) Desconfia de qui només vol desafiar l'ordre establert. Hem sentit mil cops que quan oblidem la història estem obligats a repetir-la, i llegir Zweig és un antídote contra les boques obertes per la sorpresa. Una de les parts que m'agraden més del llibre és quan defineix Guillaume Farel (1489-1565), l'agitador protestant que va atacar el catolicisme i que, amb la seva violència, va obrir camí a la posterior aparició de Calvi (1509-1564). Farel és un gran desafiator de l'ordre establert: té una "veu eixordadora", un "vigor primitiu", i el "furor desenfrenat de la seva naturalesa violenta excita en el poble una febril agitació emocional". Ell és el predicador que obre les portes del protestantisme a Ginebra. Ara bé,

com explica Zweig: "Un cop ha triomfat, resulta evident que Farel no era més que el tipus de revolucionari sense talent creatiu, capaç d'enderrocar un ordre vell mitjançant el vigor i el fanatisme, però no cridat a establir-ne un de nou. Farel és un insultador, però no pas un creador; un rebel, però no un constructor [...] Davant de les ruïnes, no sap què fer ni cap a on tirar". Com costa no deixar-se endur per les proclames que diuen que el sistema és una merda i que cal destruir-ho tot per tornar a començar! Començar el què, com i de quina manera justa per a tothom; farem bé de preguntar. I la majoria de cops no rebrem resposta, perquè voler destruir no implica saber fer-ho millor.

2) Desapareixer és una bona opció. Aquest punt m'agrada molt perquè és un fet bastant obvi que, en canvi, els polítics independentistes no han sabut valorar amb prou intel·ligència. Em limitaré a citar Zweig: "L'exili, la presó i el desterrament no són mai obstacles per als grans revolucionaris mundials, sinó més aviat promocions de la seva popularitat; per ser idolatrat per les masses, cal haver estat un màrtir, i és precisament la persecució d'un sistema odiat allò que crea per a un líder popular la condició mental prèvia per al seu posterior èxit de masses decisiu, perquè amb cada prova evident el nimbe del futur líder ateny una alçada mística als ulls del poble. Res no és més necessari per a un gran polític que passar un temps a un segon pla, perquè és justament gràcies a la seva invisibilitat que es converteix en una llegenda". Un país necessita llegendes, i en pocs moments clau les pot tenir. Però en el nostre cas, Puigdemont i Junqueras han renunciat a ser-ho i han preferit mantenir-se a primera línia i ser colpejats pel pas del temps i les seves dinàmiques. La quota de pantalla perjudica el mite. Una llàstima no adonar-se'n a temps.

3) Mantén la fe en les persones. Zweig ens explica que els governadors messiànics fan creure als ciutadans que ells –els ciutadans– no són suficients, que necessiten cenyir-se a l'ordre del seu líder perquè tot funcioni. En el cas d'una dictadura religiosa, això és el que va fer Calvi: "Per elevar el que és diví tan amunt com sigui possible per sobre del món, Calvi empenyí tan avall com pot tot allò que és terrenal; per donar a la idea de Déu la dignitat més perfecta, priva de drets i de dignitat la idea de l'home". Quan desfem la idea de l'home, aquest no desapareix (som aquí i continuem vius), sinó que dubta i s'esgota. I, com un peix que es mossega la cua, aquest esgotament beneficia, justament, els tipus de líders que ens fan creure que només sota la seva tutela tot serà més fàcil: "La gran massa, per cansament, davant l'esgotadora varietat de problemes, davant la complexitat i responsabilitat de la vida, anhelant la mecanització del món mitjançant un ordre definitiu i universal que l'alliberi de tota la feina mental. Aquest anhel messiànic d'una desproblematització de l'existència constitueix el ferment real que aplatia el camí a tots els profetes". Crec que és un dels fronts importants a què ens encarem avui: sobreviure al pessimisme de l'esgotament, de la no comprensió del món, de la sensació que tot és massa embolicat i massa difícil. I això només es fa mantenint la fe en les persones. No us he parlat de Castellio (1515-1563), que és qui fa aquest rol en el llibre en qüestió. Però no patiu, que aquest febrer podreu trobar-lo a les llibreries en català. ✍️

En breu

Xavier Bosch s'endinsa en el món de la publicitat

La nova novel·la de Xavier Bosch, *Diagonal Manhattan*, arribarà a les llibreries el 12 de març a través de Columna. Es tracta d'una història que s'ambienta a Barcelona i Nova York i que narra la història d'Edda Leveroni, que als 21 anys marxa a l'agència de publicitat de Bianca B. Miller a Nova York. A partir d'aquí, s'haurà d'obrir camí a Manhattan, en una agència on només treballen dones i en un univers de creativitat i d'anuncis que volen vendre la vida millorada. Mentrestant a Barcelona, Brauli Leveroni ha sabut convertir una petita agència a Diagonal-Tuset en una de les més exitoses d'una ciutat efervescent. Abocat al negoci, encara no ha tingut temps de preguntar-se per la felicitat.

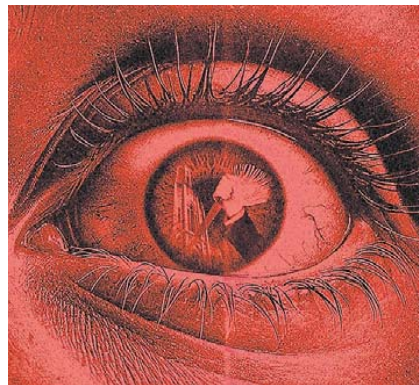
Nova col·lecció de textos teatrals del Lliure i Comanegra

El Teatre Lliure i l'editorial Comanegra han creat una col·lecció de textos teatrals que publicarà algunes de les obres representades a l'equipament a partir d'aquest mes de gener. La col·lecció porta per títol *Llum de Guàrdia* i s'estrena amb *Prosopopeya*, de Pablo Macho Otero, i *L'herència*, de Matthew López, en aquest últim cas amb traducció de Joan Sellent. Tots dos llibres surten a la venda simultàniament demà. La previsió és que es publiquin entre sis i vuit títols per any en català i puntualment en llengua castellana. L'objectiu de la iniciativa és promoure la lectura de textos teatrals, però també enfortir els vasos comunicants entre les arts escèniques i l'edició, així com fomentar l'encreuament de públics.

El festival Tiana Negra homenatja el gènere de terror

El terror omplirà la tretzena edició del festival Tiana Negra 2025. El festival se celebrarà els dies 24, 25 i 26 de gener a la Sala Albèniz de Tiana amb prop d'una vintena d'activitats i la presentació de les principals novetats de novel·la negra catalana. Lluís-Anton Baulenas, Alejandro Palomas, Lluís Llorca i Àlex Gorina són alguns dels noms més destacats del festival d'aquest any, que vol fer un homenatge al gènere de terror.

El festival estrena noves activitats, com la ruta de les cases encantades, un cinefòrum i un espai musical de terror per a adolescents. També es donaran a conèixer els guanyadors del Premi Memorial Agustí Vehí-Vila de Tiana i dels Premis Trajectòria d'aquesta edició.

ARA

Clàudia Riús